

PLANTEFOKUS

Mange fordele ved tidlig vintersæd

Der er rigtig god økonomi i vintersæd i forhold til vårsæd. Samlet set giver vinterhvede ifølge Videncentret 30-35 procent flere foderenheder end vårbyg.

AF KAJ LUND SØRENSEN

I de sidste tre-fire år har vi arbejdet hårdt for at få tidlig såning af vintersæd ind som virkemiddel i bekendtgørelsen, og vi føler, at vi er tæt på nu. Vi håber meget, at det kommer med som et muligt alternativ til efterafgrøder.

Sådan lød det fra Leif Knudsen, Videncentret for Landbrug, på en temadag på Askov Forsøgsstation i torsdags.

Tidlig såning som alternativ til efterafgrøder er ifølge chefkonsulenten attraktivt på bedrifter med vintersæd til at supplere eller erstatte efterafgrøder og til at generere en større kvælstofkvote.

Videncentrets analyse siger, at 2,0-2,5 hektar vinterhvede sået før 7. september svarer til én hektar efterafgrøde. I en analyse fra DCA/Aarhus Universitet konkluderer, at der skal fire hektar tidligt sået vintersæd til at erstatte en hektar efterafgrøde.

Åbenlyse fordele

Leif Knudsen pegede på, at der er nogle åbenlyse fordele ved at dyrke vintersæd på en stor del af arealet i stedet for vårsæd.

Ved tidlig såning er der i forsøg 2011-2013 betydelige merudbytter i såvel vinterhvede, som triticale og rug ved at så den 22. august frem for den 20. september. Den sikreste

- Vi arbejder hårdt for at få tidlig såning af vintersæd ind som virkemiddel i bekendtgørelsen, og vi håber meget, at det kommer med som et muligt alternativ til efterafgrøder, siger Leif Knudsen, Videncentret. (Fotos: Kaj Lund Sørensen)

såtid er dog mellem 1. og 20. september.

2. års vinterhvede har et udbytte der er meget højere end vårsæd. Det varierer fra godt 10 hkg. på sandjord og op til 25-30 hkg på lerjord. Dertil kommer et større indhold af foderenheder pr. hkg i vintersæd. Samlet set får man 30-35 procent flere foderenheder ved at dyrke vinterhvede, understregede han.

DB 3.000 kroner større

Der er ifølge chefkonsulenten rigtig god økonomi på mange bedrifter i vintersæd frem for vårsæd. Specielt er indtjeningspotentialerne i vintersæd meget større, hvis landmanden selv bruger hvede som svinefoder.

Hvis man regner på det, får man et dækningsbidrag der - hvis man ser bort fra uvandet grovsandet jord - er 2.000-3.000 højere end i vårbyg, pointerede Leif Knudsen og tilføjede, at konkurrenceevnen af rug er meget større

end 2. års vinterhvede på sandjord.

Efterårsbevoksning afgørende

I forhold til minimering af udvaskning af kvælstof er efterårsbevoksning en helt afgørende parameter, fastslog chefkonsulenten, som ikke forventer, at kravene i den miljømæssige regulering bliver mindre i fremtiden.

Vårsæd med efterafgrøder er effektivt mod udvaskning, men kan driftsmæssigt være en udfordring og blokerer på nogle bedrifter for vintersæd.

Efterafgrøder er ifølge konsulenten næppe nødvendige på arealer med lerjord og lav vintermedbør. Her kan spildkorn eller vintersæd løse problemet.

Efterafgrøder er god ting

Men efterafgrøder er i sig selv en god ting. Alle arealer, hvor der alternativt er sort jord om efteråret, bør være bevokset med veletablerede efterafgrø-

der. Det giver reduktion af udvaskning, en bedre jordstruktur, konkurrerer med ukrudt, forøger biodiversiteten.

Undtagelsen kan være svære lerjorde i nedbørsfattige områder, forklarede han videre.

Driftsmæssige udfordringer

Men der vil også være driftsmæssige udfordringer i tidlig såning af vintersæd.

Man skal være klar til at fremskaffe noget udsæd. I praksis må det blive aktuelt at bruge overgemt udsæd. Desuden skal man kunne håndtere en tidlig høst og have kapacitet til at få hveden sået.

Endvidere pegede Leif Knudsen på, at håndtering af græsrudd bliver en udfordring, og at udsædsmængder, planteværn og gødningsstrategi generelt skal tilpasses. Endelig konstaterede han, at der kommer en risiko for udvintring i milde efterår, men at økonomien i vintersæd er så god, at man må løbe den risiko.

- Vinterhvede kan godt etableres tidligt, men sortsvalget ved tidlig såning er vigtigt, siger landskonsulent Lars Bonde Eriksen, Videncentret.

Hvis tidlig såning bliver en mulighed, gætter chefkonsulent på, at måske 25 procent af vintersædsarealet vil blive sået før en skæringsdato på for eksempel den 7. september.

Krav til sorter

Vinterhvede kan godt etableres tidligt, men sortsvalget ved tidlig såning er ifølge landskonsulent ved Videncentret, Lars Bonde Eriksen, vigtigt.

Sorter, der egner sig til tidlig såning, skal have et stort vernaliseringskrav, de skal helst være relativt langsomt udviklende og have en krybende vækst i efteråret. Og så skal de have en høj vinterfasthed, påpegede han.

Vintersæd er kendetegnet ved evnen til at kunne hærde i det sene efterår for at kunne overleve de lave vintertemperaturer. En fremrykning af såtiden øger risikoen for, at planten mister sin vinterfasthed for tidligt.

På Lars Bonde Eriksens liste over sorter, der især egner sig

til tidlig såning, kommer først Olivin, Julius og Elvis. Derefter kommer Mariboss.

Fem hkg mere

I landsforsøg 2011-2013 er der pæne merudbytter ved tidlig såning af vinterhvede den 20. august sammenlignet med normal såning den 20. september.

Merudbyttet er omkring fem hkg. pr. hektar, men der er variation fra nul til næsten 13 hkg pr. hektar. Merudbyttet skulle helst være mere stabilt, sagde han.

For at sikre kraftige panter, undgå lejesæd og minimere risikoen for sneskimmel er det ifølge landskonsulenten vigtigt at udsædsmængden sættes kraftigt ned.

Temadagen var arrangeret i et samarbejde mellem Aarhus Universitet, Københavns Universitet, Videncentret for Landbrug, Sejet Planteforædling og Novozymes A/S.

kls@effektivtlandbrug.dk
telefon 61 20 96 67

Ministeriet for Fødevarer,
Landbrug og Fiskeri

Den Europæiske
Landbrugsfond for Udvikling
af Landdistrikterne

Naturerhverv.dk

Danmark og Europa investerer i landdistrikterne